

2. Лизун М.В. *Моделі економічного зростання світової та української економіки. Журнал європейської економіки. Тернопіль. 2006. №2(5). С.161-170.*
3. Klučka J., Strelcová S., Leláková E. *Implementation of euro in Slovakia. Mechanics. Transport. Communications. 2009. No 2. URL: <http://www.mtc-aj.com/library/353.pdf>.*
4. *The Statistical Office of the Slovak Republic. URL: www.statistics.sk*
5. Goliaš P. *Slovakia in eurozone. INEKO, July 2015. URL: <http://Slovakia%20in%20Eurozone.pdf>.*
6. Лизун М.В. *Випереджаюче економічне зростання: міжнародний та український аспекти : дис. ... к.е.н. : 08.00.02 / М.В. Лизун. – Тернопіль, 2007. – 207 с.*
7. Ліщинський І. О. *Глокалізація, фрагментація та альтернативні візії внутрішніх гео економічних суперечностей. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Міжнародні економічні відносини та світове господарство». 2018. Вип. 22 (2). С. 77–81.*

Євген САВЕЛЬСВ

*д.е.н., професор Західноукраїнського
національного університету*

Віталіна КУРИЛЯК

*д.е.н., професор Західноукраїнського
національного університету*

УКРАЇНСЬКА ЕКОНОМІКА ЯК СКЛАДОВА МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ У КОНТЕКСТІ ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДРОДЖЕННЯ

Українсько-російська війна спричиняє величезні втрати для української економіки. За оцінками економістів ООН [1], хоча в 2023 році Європейський Союз планує виділити 18 млрд. євро на економічну підтримку України, цього може бути недостатньо. Водночас неможливо визначити перспективи української економіки на 2023-2024 роки через непередбачуваність дії комплексу економічних і позаекономічних факторів, зокрема тих, які пов'язані з вирішенням проблем припинення бойових дій і початку відновлювальних робіт. Російська армія здійснює масове руйнування інфраструктури, зокрема залізничного та інших сполучень із сусідніми країнами, дорожньої мережі та мостів. Порушено виробничу і торговельну діяльність, є великі втрати робочої сили через міграцію або призов.

Попри війну, терміни та умови завершення якої неможливо прогнозувати, Україна не повинна призупиняти процеси здійснення ключових реформ для відновлення та розвитку економіки. Насамперед йдеться про радикальну податкову реформу, включно з митницею і податковою службою. Вона має бути органічно пов'язана із запуском судової реформи, якою передбачається створення Вищої кваліфікаційної комісії суддів із комісією для відбору кадрів до ВККС. Дуже важливо, що у ній вирішальний голос мають незалежні міжнародні експерти.

Податкова і судова системи мають бути покладені в основу формування нового економічного механізму, орієнтованого на сталий розвиток економіки. Його ідеологією повинна стати конвергенція у сенсі економічного зближення України до рівня розвитку країн - світових лідерів. Це означає, що стратегічною лінією розвитку України повинні стати набагато швидші темпи зростання за показники багатих країн, особливо за показниками рівня доходів населення. Основою такого розвитку буде використання ресурсного конкурентного потенціалу порівняно з розвинутими країнами та творче копіювання їхніх методів виробництва, технологій, інститутів та установ.

Відродження і подальший розвиток української економіки у післявоєнний період неможливі за рахунок лише внутрішніх чинників, адже війна перервала природний еволюційний процес її функціонування. Тому Україна повинна залучити зовнішні фінансові джерела. Їх складуть репарації, кошти міжнародних фінансових організацій та зарубіжних партнерів. Певний досвід у цьому напрямі вже є завдяки створенню «Фінансового Рамштайну», який можна використати у майбутньому.

Для фінансування витрат післявоєнного відродження України планується створити український аналог «плану Маршалла». Нині дискутується його статус. Ми дотримуємося точки зору, що «план Маршалла» для України має включати не лише витрати на відбудову, а й загальної трансформації країни та її економіки. При цьому, аби забезпечити ефективне використання коштів фонду, доцільно залучення виконавців, прийняття виконаних робіт та їх оплату здійснювати міжнародними партнерами. З огляду на те, що Україна нині має статус кандидата в члени Європейського Союзу, центром прийняття рішень щодо формування і використання українського аналога «Фонда Маршалла» має бути при Європейській Комісії у Брюсселі.

Розвиток процесів післявоєнного відродження України як кандидата в члени ЄС має своєю умовою розширення доступу до європейського ринку. Нині ЄС на рік скасував ввізні мита для української продукції, ввів «транспортний безвіз», на підписаних раніше умовах буде діяти Угода про асоціацію і Угода про вільну торгівлю з ЄС. На нашу думку, у розвиток цих нових підходів доцільно

розвивати співпрацю з країнами ЄС у формі підписання окремих секторальних угод.

Список використаних джерел:

1. *Журій К.. <https://www.unian.ua/economics/finance/u-myf-ozvuchili-prognoz-shchodo-stabilizaciji-ukrajinskoji-ekonomiki-12053514.html> У МВФ озвучили прогноз щодо стабілізації української економіки*

Леся КОЛІНЕЦЬ

д.е.н., професор Західноукраїнського національного університету

ТЕНДЕНЦІЙНІ ЗМІНИ НА СВІТОВИХ ТОВАРНИХ РИНКАХ ВНАСЛІДОК ВІЙНИ В УКРАЇНІ

Війна в Україні завдала серйозно вплинула на світові товарні ринки. Вона порушила виробництво та торгівлю великою кількістю товарів, зокрема тими, де РФ та Україна є ключовими експортерами, включаючи електроенергію, нафту, газ, добрива та зерно.

Потенційний вплив війни в Україні на товарні ринки відбувається двома способами: фізичний вплив блокад і знищення виробничих потужностей; і вплив санкцій на торгівлю та виробництво. Ці санкції мають серйозні глобальні наслідки. Крім того Україна ще й є ключовим експортером продовольчих товарів, таких як пшениця та соняшникова олія.

Значного впливу війни зазнав і ринок газу. 2022 рік став безпрецедентним для газового ринку Європи. Ціни неодноразово досягали нових максимумів. Це створило основу для значних ринкових зсувів і змін у моделях споживання та викликало дискусії щодо верхньої ціни. Дефіцит було подолано в основному за рахунок скорочення попиту. У Західній Європі потенційне зниження попиту досягло 40-45 відсотків у вересні-грудні, коливаючись переважно в діапазоні 10-20 відсотків [1].

Лихоманило і ринок нафти. Після зростання до понад 125 доларів за барель європейський ринок нафти повернувся до рівня січня 2022 року. У той час як російський експорт до Європи скоротився, це було компенсовано імпортом аналогічних сортів з Близького Сходу, Латинської Америки, Анголи та зростанням поставок Johann Sverdrup з Норвегії.